SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. № 247. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 29, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 29-го ГРУДНЯ 1994 р. Ч. 247. РІК CI

Починають вірити в ринкові реформи

Київ (Р. Р.). — Тут 24-го грудня оприлюднено дані соціологічного опитування киян представниками центру „Демократичної ініціятиви" щодо довір'я реформам. Вірять у ринкові реформи і в те, що вони виведуть Україну з кризи 47 відсотків опитуваних.

„Після кризи довір'я до влади сьогодні є криза довір'я до демократії і демократичної процедури", — сказала Ірина Бекешкіна, яка проводила опитування. Саме кризою довір'я до демократії вона пояснює не бажання киян брати участь у виборах.

Президентові Леонідові Кучмі цілком довіряють 11 відс. киян, довір'яють значною мірою — 28 відс. Верховній Раді відповідно довір'яють 1 та 11 відс. Найбільше число прихильників Президента належать до націонал-демократичних організацій (60 відс.). Але є в нього прихильники й серед соціялістів та комуністів.

За віковими категоріями існують такі тенденції: люди після 50 років підтримують комуністичну ідею, молодші виступають за ринкові перетворення. Найменш активна група — це молодь віком 18-20 років. На запитання вони переважно відповідали „Це менене цікавить".

Соціологічна служба СОЦІС-ГЕДЛАП провела опитування на тему „Український політичний та економічний індекс". Результати показали, що за відновлення в правах Компартії виступають на 14 відсотків більше респондентів, ніж противників такого відновлення — відповідно 44 і 31 відсоток. Водночас кожний четвертий респондент не зміг відповісти на це питання. Знову ж таки, прихильниками Компартії виявилися люди старшого віку. Переважна більшість 20-30 -ти річних — проти відновлення в правах Компартії. Зате із числа осіб з вищою освітою 35 відс. виступають за відновлення КПСС-КПУ. Схвально ставляться до відновлення Компартії 33 відс. пенсіонерів, 30 відс. селян і 28 урядових службовців. Натомість 39 відс. студентів думають цілком протилежно. Та все ж, тільки шість відсотків прихильників Компартії вірять у здатність комуністів вивести Україну з кризи. А за відновлення прав Компартії вони виступають лише тому, що всі партії повинні мати рівні права на існування, за вийнятком екстремістиських. Серед противників Компартії кожен п'ятий не вірить у гуманність та справедливість комуністичної ідеології, а п'ять відсотків бояться загрози громадської війни у разі відновлення КПСС-КПУ.

В Німеччині відбувся 44-ий конґрес „Церква в потребі"

Франкфурт, Німеччина. — В місцевості Кеніґштайн біля Франкфурту відбувся осінню вже 44-ий з ряду міжнародний конґрес „Церква в потребі", в якому взяло участь близько 350 осіб із 17 европейських країн. Серед учасників переважали богослови, журналісти, викладачі та активні миряни.

В конґресі взяли участь постійна його учасниця та співробітник семінарів на українську тему д-р Анна-Галя Горбач, як також четверо інших українців — Марко Томашек, Михайло Ясеницький і частково парох українців Франкфурту о. Роман Врущак; особливою гостею з України була Леся Крип'якевич, яка була в 1990 році ініціятором відновлення організації „Українська молодь Христові" і доповідала на окремому семінарі, присвяченому українським проблемам під назвою „Чи належить Україна до Европи". В цьому семінарі, яким провадив Вольфґанґ Ґрич, один із організаторів конгресів та редактор місячника Колеґії А. Маґнуса, в якому від 1970 року друкує свої статті та звідомлення, що стосуються українських церковних справ на рідних землях д-р А.-Г. Горбач, вона подала саме звіт про сучасний стан Церков в Україні, а доповненням його були інформації про працю з молоддю Л. Крип'якевич.

Зацікавлення українським семінарем було велике, серед учасників були такі високі гості як апостольський нунцій в Німеччині Архиєпископ Кяйош Када, проф. Мікльош Томка, колишній польський амбасадор в Німеччині В. Вєчорик та інші. Після доповідей, з'ясування яких слухачі дістали на письмі німецькою мовою відбулася широка дискусія. Члени української делеґації взяли в цій дискусії активну участь, а на кінець її В. Ґрич відчитала уривки листа від о. Архимандрита Любомира Гузаря з України, в якому він висловлює думку, що західньому европейцеві може видаватися зайвим і несучасним підкреслювати свою національну ідентичність, однак для народу, що його століттями придушувано, це зовсім природна потреба.

Підсумки семінаря і дискусії зробила д-р А.-Г. Горбач, підкреслюючи це, що заторкнено широке коло preрізних питань, пов'язаних з історією Українських Церков, з відносинами зі сусідніми народами, з критичним ставленням молодого покоління до перестарілих упереджень та з іншими актуальними проблемами. Вкінці вона висловила надію, що Україна переборе усі сучасні труднощі й стане повновартісним европейським партнером.

М. Плав'юк відвідає Філядельфію

Філядельфія (Н. Пазуняк). — На запрошення Центральної управи ОДВУ до Філядельфії прибуде 29-го грудня відомий політично-громадський діяч Микола Плав'юк, голова ПУН та колишній Президент УНР в екзилі. Більшість часу впродовж року перебуває М. Плав'юк в Україні, з резиденцією в Києві, де зосереджує свою діяльність над державно-творчими проблемами та над шляхами поширення і поглиблення національної свідомости серед населення України. Особливу увагу приділяє він консолідації національно-демократичних сил.

Організатори зустрічі запрошують громадських організацій Філядельфії й околиць, а також сусіднього Трентону і інших близьких осередків українського життя, прибути до Філядельфії на зустріч з гостем.

Зустріч відбудеться в п'ятницю, 30-го грудня ц. р., о год. 6:30 вечора в приміщенні УОКЦентру.

ЙДУТЬ ДЕБАТИ НАД ЗАКОНОМ ПРО ВЛАДУ

Київ (Р. Р.). — Тут 24-27-го грудня тривало широке обговорення в засобах масової інформації президентського проєкту закону про владу та місцеве самоврядування. Як уже інформовано, у четвер, 22-го грудня, Верховна Рада обговорювала представлений Президентом України Леонідом Кучмою проєкт закону, але не ухвалила його навіть у першому читанні. Депутати постановили щоб узгоджувальна комісія продовжила працю над 13-ма статтями проєкту, з яких не досягнуто компромісу.

Президент Л. Кучма під час обговорення документу сказав, що „парляментсько-президентська республіка довела свою неспроможність", а Уряд був поставлений в такі умови, з яких „ не мав самостійности, відчував свою тимчасовість". Парлямент намагався впливати на управління державою, ухвалюючи „рішення, які є компетенцією виконавчої влади". На думку Президента, через відсутність чіткого розподілу функцій між законодавчою і виконавчою владами руйнувалися економічні процеси і Україна не просунулася вперед, а в питаннях роздержавлення і структурної перебудови господарства навіть допустила регресивні тенденції. Оскільки парлямент не має більшости, сказав Л. Кучма, то він не може формувати Уряд.

Голова Верховної Ради Олександер Мороз зауважив Президентові про недопустимість некоректних оцінок праці парляменту. На думку Мороза, найбільша проблема полягає не в тому у чиїх руках влада, а в тому, що організація влади і виконавча дисципліна недостатні. Голова Верховної Ради також вважає, що досягти абсолютного розподілу влади, особливо на нижчих рівнях, навряд чи можливо.

Представники парляменту в узгоджувальній комісії виступають проти обмеження прав Верховної Ради, домагаючись скасування положення про право Президента розпускати парлямент, якщо він двічі підряд виявиться неспроможним затвердити програму та склад Уряду. І взагалі депутати протестують проти надання Президентові права самостійно формувати Уряд і призначати суддів різних рівнів. Верховна Рада домагається створення вертикалі влади рад на всіх рівнях, що фактично ліквідує ідею про місцеве самоврядування, закладену в президентському проєкті закону про владу. Представники парляменту намагаються не допустити посилення президентської виконавчої вертикалі.

Президент Л. Кучма під час обговорення підкреслив, що ради ніколи не мали справжньої влади в минулому і сьогодні немає такої партії, яка могла б бути надійною підпорою для них. Крім того, Президент, беручи на себе більші уповноваження, бере також і відповідальність за свої дії, в той час, як у Верховній Раді відповідають усі, а насправді — ніхто. Тому, сказав Л. Кучма, він робить усе, щоб „покінчити з двовладдям„.

На день обговорення в парляменті, 22-го грудня, узгоджувальна комісія з представників Президента і Верховної Ради погодила 37 статтей президентського проєкту, ще шість статтей частково погодила, і цілком не дійшла до спільної думки щодо 13 статтей. Наступного дня, 23-го грудня, на сесії Верховної Ради О. Мороз повідомив, що комісія погодила ще кілька статтей, однак шість статтей залишаються неузгодженими, тому проєкт не готовий для того, щоб його розглянути на сесії 24-го грудня, як це було запляновано. Члени комісії не дійшли до згоди щодо функції місцевих органів влади та Уряду.

Щоправда, народний депутат України Олександер Ємець вважає, що і 27-го грудня недоцільно розглядати в парляменті президентський проєкт закону про владу „через неузгодженість у ньому основних концептуальних становищ". На думку Ємця, краще розглянути альтернативні проєкти від депутатських фракцій і знайти компроміс між законодавчою і виконавчою владами. „Треба дозріти до тих чи інших змін у конституції. Думаю, що складна ситуація в економіці сприятиме тому, що компроміс буде знайдено", — сказав О. Ємець, який вважає, що у проєкті має бути положення про підпорядкування Уряду Президентові, але з обов'язковою підконтрольністю парляментові в питаннях формування бюджету та висловлення недовір'я урядові.

Голова адміністрації Президента Дмитро Табачник під час пресової конференції 23-го грудня висловив жаль, що керівництво парляменту намагається „все за-

(Закінчення на стор.3)

Г. Зюганов відвідав Україну

Київ (Р. Р.). — Тут 21-го грудня у приміщенні постійних комісій Верховної Ради відбулася пресова конференція члена ради Державної думи Росії Ґенадія Зюганова та керівника Компартії України Петра Симоненка.

Зюганов зазначив, що трикутник влади, який зформувався в Росії, має сьогодні більше влади, ніж колись мали царі і керівники КПСС. Державна дума, за його словами, може ухвалювати закони, але не може їх контролювати. Він також поскаржився, що певні сили намагаються втягнути Росію у війну не тільки з Кавказом, але й з усім ісламським світом, а також посварити Росію з Україною.

„На наших обширах, включаючи Україну, створилася ситуація, з якою не стикалися ні політики, ні соціологи — зруйновані усі сфери життєдіяльности. Вони пошкоджені до такої міри, що в умовах миру вимирають практично всі реґіони", — сказав Зюганов, додавши, що реформи, яких не виконується, фактично нагадують ґеноцид. Тому він виступає за тісну співпрацю, не посягаючи ні на культуру, ні на політичний суверенітет.

Зюганов приїздив для зустрічі з керівництвом України та узгодження деяких питань співпраці та проблем Чорноморської фльоти.

Під час зустрічі української і російської делеґації не вдалося узгодити деякі питання і формування щодо Чорноморської фльоти. Залишилася невирішеною і проблема базування фльот обох країн.

На запитання, як він ставиться до подій у Чечні, Зюганов відповів, що Росія намагається зупинити кровопролиття.

У цей день амбасаду Росії в Україні пікетували члени УНА-УНСО під гаслом „Руки геть від Чечні".

Китаєві не вдалося відновити членство в ҐАТТ

Пекін. — Уряд Китайської Народної Республіки офіційно висловив „глибокий жаль і обурення" з приводу того, що 19-та женевська зустріч виконавчої групи міжнародної організації, знаної як Генеральна угода про тарифи і торгівлю, закінчилася неуспіхом для Китаю: на зустрічі вирішено не відновлювати його членство в рамках цього договору аж до часу, коли ҐАТТ перетвориться у світову торговельну організацію.

У заяві міністерства зовнішньої торгівлі і зовнішньоекономічного співробітництва КНР підкреслюється, що за роки реформ Китай „узгіднив систему своєї зовнішньої торгівлі з принципами ҐАТТ" і тому є всі підстави стверджувати, що умови для відновлення його статусу в угоді „цілком визріли", однак „лічені держави — члени ҐАТТ, виходячи з політичних міркувань, воліють іґнорувати очевидні факти і відверто порушують власні обіцянки підтримати Китай у його бажанні увійти в ҐАТТ".

На думку китайської сторони, навмисне суворі вимоги, якими „недоброзичливці" зумовлюють відновлення статусу Китаю, привели до невиправданого зволікання переговорів.Цей підхід в китайській урядовій заяві трактується як „прояв зверхности на арені багатосторонньої торгівлі".

Напередодні женевських переговорів Пекін повідомив, що у випадку невдачі він не має більше наміру „за власною ініціятивою" домагатися їхнього продовження.

Ізраїль закриває представництво ПВО в Єрусалимі

Єрусалим, Ізраїль. — В понеділок, 26-го грудня, ізраїльський парлямент 53 голосами проти 3 при 16 депутатах, що не голосували, схвалив закон, який може змусити палестинців закрити своє зовнішньополітичне представництво у східньому Єрусалимі. Спостерігачі годяться в тому, що рішення парляменту значною мірою загострить стосунки Ізраїля з Палестинською визвольною організацією.

Новий закон бере за основу підписаний у вересні минулого року договір про мир між жидівською державою і Палестинською визвольною організацією. Згідно з цим договором, діяльність різних палестинських установ дозволена тільки на її території — у смузі Ґази і в місті Єрихоні на західньому березі. На думку представника ізраїльського парляменту Яїра Амікама, затверджений закон дає можливість заборонити урядові палестинської автономії „відкривати представництва або проводити зустрічі в Ізраїлі".

Тепер на території Старого міста, тобто арабської частини Єрусалиму, діє так званий Східній дім, яким Палестинська визвольна організація користується як резиденцією для прийняття гостей і дипломатів. Прем'єр-міністер Ізраїля Іцак Рабін відверто не заявляє, що має намір закрити це представництво ПВО, однак він прагне змусити палестинців зробити це самим, на підставі нового закону.

Коментуючи рішення ізраїльського парляменту, міністер палестинської автономії в питаннях міст Саеб Еракат сказав, що „Ізраїль веде себе так, нібито між ним і Палестинською визвольною органозацією не існує ніякого договору про взаємне визнання". С. Еракат запевнив, що „почуття і переконання палестинців не підлягають наказам. Така політика Ізраїля загрожує мирному процесові".

У СВІТІ

ПРЕДСТАВНИК ООН в республіках колишньої Югославії Ясусі Акасі повідомив, що боснійські серби і боснійські мусулмани погодилися від суботи, 12-ої год. дня, припинити взаємний вогонь і сісти за стіл переговорів. Політичні спостерігачі висловлюються, однак, у тому сенсі, що перемир'я довгим не буде, не зважаючи на великі мироносні зусилля колишнього президента ЗСА Джиммі Картера. Річ у тому, що обидві сторони підписали документ у різних місцях: мусулмани в Сараєві, серби — в містечку Пале. Обидва варіянти передбачають певні умови для початку мирних переговорів. Якщо протягом найближчого тижня ці умови залишаться невиконаними, то воєнні дії можуть відновитися.

У БОЛГАРІЇ відбулися надзвичайні парляментарні вибори. Як і передбачали соціологи, найбільшу підтримку виборців дістала Соціялістична партія. Вона здобула абсолютну більшість в новому Народному вічі, яке відтепер складатиметься з 240 депутатів. Соціялісти володітимуть 125 депутатськими мандатами. Союз демократичних сил, який матиме 69 місць, стане головною силою парляментарної опозиції. За демократів проголосувало 24,11 відсотків виборців.

ПРЕЗИДЕНТ БРАЗИЛІЇ Фернанду Енріке Корроза призначив Едсона Ерантеза ду Насіменто, який відомий цілому світові як Пеле, міністром спорту країни. Пеле прийняв цю пропозицію під тією умовою, що у своїй міністерській діяльності він користуватиметься цілковитою свободою. Його головною метою є зробити спорт масовим рухом, доступним кожному бразилійцеві. Пеле має твердий намір відновити крайові змагання і турніри в різних ділянках спорту, у яких могли б брати участь люди всіх вікових груп.

„КОМУ ТРЕБА вірити і за ким треба йти, якщо навіть світ зміниться десять і сто разів, — то це товариш Кім Йонг Іль, і на цьому шляху нас чекає тільки перемога і слава", — так співається в новій пісні, яку, як свідчить північнокорейське інформаційне аґентство ЦТАК, „масово підхопив весь корейський народ". Між іншим, є в пісні й такі слова:„ Нехай виникають хоч які випробування та труднощі на шляху корейської революції, перспектива назавжди залишиться світлою, бо товариш Кім Йонг Іль блискуче продовжує справу соціялізму".

ПЕРЕМИР'Я В БОСНІЇ ВЖЕ ЗАГРОЖЕНЕ

Сараєво, Боснія і Герцеґовина. — Заініційоване колишнім президентом ЗСА Джиммі Картером припинення вогню і готовість учасників боснійського збройного конфлікту почати мирні переговори все ще не є надійно запевнені.

Хоч від суботи в цілому сторони дотримуються угоди про припинення вогню на всій території Боснії, на півночі республіки ситуація залишається напруженою. Президент Боснії Алія Ізетбеговіч заявив, що коли серби не перестануть провокувати нові сутички, то воєнні дії відновляться і будуть ще активніші.

Головною перешкодою для започаткування мирного процесу є те, що згадану угоду не підтиримує мусулманська опозиція, очолена Фікретом Абдічем. Вона домагається незалежности від Сараєва і спирається на військову підтримку сербів зі сусідньої Хорватії.

Перший етап перемир'я триватиме до наступної суботи, 31-го грудня. До того часу сторони повинні випрацювати умови більш тривкого замирення. Командуючий силами ООН у Боснії генерал-лейтенант Майкл Ровз пропонує, щоб ворогуючі сторони відвели свої війська від лінії фронту, а на їхнє місце увійшли „голубі шоломи".

Однак є велика загроза, що хортватські серби і мусулманська опозиція унеможливлять дальші мирні переговори. Боснійський віцепрезидент Еджуп Ґаніч повідомив, що урядові війська потрапили в районі села Велика Кладуса під сильний артилерійський обстріл і є свідчення, що у протимусулманській атаці брали участь боснійські серби, переодягнуті в одністрої вояків боснійської опозиції.

КИЇВ. — Тут у пологовій секції 22-ої лікарні від сальмонеллі померло 15 немовлят. У важкому стані перебувають ще семеро дітей. Перші малята загинули від бактеросептичного шоку, а ті, що його пережили, тепер страждають від ускладнень — остеомеліт, гепатит, пневмонія. На думку фахівців, виявлений вид сальмонеллі відзначається високою активністю, агресивністю і стійкістю до традиційних способів лікування. Він протягом години виживає навіть при температурі плюс 85 градусів за Цельзієм. В порохах живе три місяці. В Україні такий вид інфекції виявлено вперше і борються з ним за допомогою найновіших імпортованих антибіотиків. Джерело інфекції покищо не виявлене. 21-го грудня спалах цієї хвороби виявлено і в Білгород-Дністровській районній лікарні на Одещині.

В АМЕРИЦІ

ВПРОДОВЖ 60 РОКІВ ДЕМОКРАТИ намагалися збільшити та посилити впливи Федерального уряду. Одначе президент Билл Клінтон, у своїх пошуках можливостей зменшити податки середньозаробітній клясі громадян, думає над тим, як зліквідувати деякі урядові установи, щоб знайти фонди на покриття обниження згаданих податків. Хоча його пропозиції звучать добре у Вашінґтоні, то все ж таки базуючись на фактах деяких приватизованих установ, як Емтрек і Поштова служба та можливість не є надто популярною в крузі державних фінансистів.

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК ЗСА ВИБАЧИЛИСЬ перед Північною Кореєю за те, що їхній гелікоптер помилково перелетів кордон та опинився над територією Північної Кореї, де був зістрілений, у процесі чого загинув летун, а його друга взято в полон, Півн..чна Корея далі настоює, що це була розвідча місія і не погоджується на звільнення полоненого. З цього приводу ЗСА вислали до Північної Кореї в понеділок, 26-го грудня, заступника секретаря Державного департаменту Томаса Габбарда, щоб проаналізувати цілу скомпліковану ситуацію та збагнути як цьому зарадити. Одначе аналітики сумніваються чи ця поїздка зможе приспішити звільнення полоненого Баббі Голла.

МИНУЛОГО ПОНЕДІЛКА, 26-ГО ГРУДНЯ, північна Каліфорнія знову зазнала шкоди від землетрусу середньої сили. Землетрус навістив околиці недалеко місцевости Юріка, віддаленої 230 миль на північний захід від Сан Франсиско о год. 6:10 ранку. Цим разом не було поважних втрат у нерухомостях, ані жодних жертв.

ВІД 1988 РОКУ ВИДОБУВАННЯ нафтової ропи країнами поза рамками ОПЕК у цьому й ЗСА постійно зменшувалось, і тому згадана спілка ОПЕК могла керувати встановленням цін нафтобої ропи на світовому ринку. Одначе з розпадом з розпадом СССР і поліпшенням техніки видобування нафтової ропи в ЗСА та надто великими запасами країн ОПЕК цей дотеперішній феномен починає мінятися. Аналітики передбачають, що в скорому часі теперішні ціни на світовому ринку зазнають драстичних змін.

АМЕРИКАНСЬКА ФІРМА АЛЛІЄНТ теквистемс, яка зробила спільний договір з Урядом України про перероблення амуниції та зброї на речі цивільного вжитку, натрапляє на труднощі питомого бюрократизму країн колишнього СССР. Керівник названої американської фірми в Україні Леррі Блеґдон стверджує, що успішність їхньої праці проходить дуже повільним кроком, через постійні бюрократичні затримки того ж українського Уряду з яким зроблено договір. Для прикладу наводить затримку Митною службою України матеріялів готових до вивозу за кордон. Такі та подібні перепони, на його думку, не дають великих можливостей закордонним фірмам цікавитися Україною, як країною можливих інвестицій.

ЗАСТУПНИК СЕКРЕТАРЯ ТОРГІВЛІ для міжнародніх справ Джеффрі Ґартен відлетів до Лондону на зустріч і дальші переговори з представниками Японії. Цю зустріч заініціювала Японія, яка на думку аналітиків та економістів зробила це з уваги на нові можливості ЗСА на ринках Індії, Китаю, В'єтнаму та Південної Африки. Згідно з твердженнями японського віцеміністра міжнародної торгівлі та індустрії Гідікі Кумано, Японія готова переговорювати з Америкою в справі спірних торговельних питань, зокрема допущення на японський ринок американських авт і авточастин.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Співпраця ЗСА й Ватикану?

Президент Билл Клінтон звернувся через американського амбасадора до Папи Івана Павла II з пропозицією тіснішої співпраці у ділянці харитативної праці у світі. „Ню Йорк Таймс" з 22-го грудня ц.р. пояснює, що та ідея виринула в наслідок передбачуваного поважного скреслення щорічної державної допомоги закордонові у наслідок республіканської перемоги в останніх виборах. На перший погляд воно виглядає добре і логічно. Але при ближчому розгляді виринає глибокий сумнів, яка можлива близька співпраця ультраконсервативного Папи з ультраліберальним Президентом.

Відомо, що під час останніх відвідин Папи в Америці він голосно і одверто критикував політику президента Клінтона щодо абортів і щодо фаворизування гомосексуалістів. Папа Іван Павло II, відомий як найбільш подорожуючий по всіх континентах світу Вселенний Патріярх, відвідує різні країни не з куртуазії, а з уваги на актуальні в даній країні проблеми, які, на думку Папи, вимагають коректи. Тому кожна така подорож Папи — це його релігійна місія. В обох названих вище справах — становище сучасного Папи і сучасного американського Президента — взаємосуперечне. Католицька Церква уважає аборт як убивство живої людини, бо життя починається, за становищем церкви, з моментом запліднення. Жіночий рух „За право вибору" відкидає таку дефініцію життя людини і вважає, що воно починається щойно з моменту народин. Католицька Церква визнає право аборту тільки у випадку насильства над жінкою та у випадку, коли пологи грозять їй смертю. Церква відкидає теорію повної рівности, як нормальних з нормальними, гомосексуалістів, вказуючи на факт, що не існує гомосексуалізму ні в одному роді якоїсь звірини, риби чи птиці. Це справа принципів і тут ніякий компроміс недопускальний.

Допомогова дія, яку веде Ватикан, відомо в цілому світі, як велике добро. Це славетна „Католицька акція" проявлювана в найрізнородніших ділянках — від допомоги харчами й одягом до переселювання мільйонів осіб, які опинилися в трагічній ситуації, прогнані зі своєї батьківщини і свого даху над головою. „Католицька акція", як і наш Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК), стала добродіями сотень тисяч українських ізгоїв, які покинули рідний край і пішли у невідоме, рятуючи голе життя під тиском російсько-большевицького наступу.

Чи звернення президента Клінтона до Ватикану — це харитативне діло, чи суто політичне, або радше партійно і персонально політичне?

Президент Билл Клінтон опинився після катастрофальних для нього виборів 8-го листопада ц.р. — у скрутній ситуації. Він шукає різних способів, як піднести в суспільстві свою підупалу популярність і як доказати, що його правління корисне народові. До таких способів належить плян обниження податків і туди належить теж плян співпраці з Ватиканом у ділянці допомоги людям.

Дехто може сказати, що допомогове діло стоїть поза і понад політикою, що воно стосується людського горя, тому треба помогти. Тоді згори можна передбачити, яка буде відповідь Папи Івана Павла II. Він відомий як дуже консервативний і дуже принциповий. Тому сумнівно, чи він захоче прикладати руку до рятування політичної кар'єри Президента, з яким йому не по дорозі. Ми вже згадували на цьому місці, що впродовж найближчих двох років буде відбуватися розгра з очима на вибори у 1996 році. Різне може статися. Але було би дивним, якби ліберальний Президент ЗСА дістав підтримку від консервативного Вселенного Патріярха.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Іван Самійленко

У П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ М. ЛІВИЦЬКОГО

II

Андрій Лівицький послідовно і невтомно шукав єдности української еміграції. „...Воююча Україна, — казав він, — має право вимагати від нас того єднання, без якого неможлива перемога, неможливе визволення". Нарешті йому пощастило створити, хоч і не повну, консолідацію, але важливу законодавчу інституцію при ДЦ УНР — Українську Національну Раду.

Перед смертю Андрій Лівицький у своєму заповіті писав: „Я відчуваю, що в скорому часі доведеться мені відійти з цього світу. Найбільше прикро, що ані мені, ані моєму незабутньому зверхникові Симонові Петлюрі не судилося дочекатися вільної України". Кінчив цей заповіт Андрій Лівицький словами заклику до українського народу та до своїх послідовників до витривалости і єдности для неминучого відновлення української держави.

Ми присвятили в цій статті св.п. Андрієві Лівицькому більше місця, ніж хтось сподівався. Чи це випадково? Ні! Зовсім ні. Андрій Лівицький був останнім, безпосередньо із тих, хто персоніфікував собою велику петлюрівсько-уенерівську добу — добу відродження української державности. Більше того, в цьому році сповнилося 40 років від часу смерти А. Лівицького. Українська патріотична спільнота покликана увіковічнювати такі імена, молитись за них, передавати їх характер і відданість Україні теперішньому і наступному поколінню. Андрій Лівицький є прикладом і символом для нас. Його життєпис і дія ще чекають дослідження.

В цьому місяці сповнилось п'ять років і від того часу, коли українська громада прощалася з його сином св.п. Миколою Лівицьким. Обоє — батько і син — відійшли від нас, будучи президентами ДЦ УНРеспубліки в екзилі. Обидва присвятили все своє життя святій справі визволення України. Обидва не дочекалися вільної і незалежної України.

Ще будучи юнаком, Микола Лівицький присвятився українській визвольній справі. Будучи підлітком, він помандрував з батьками і уенерівцями у вільний світ. Він бачив і спостерігав дії свого батька, а також Головного Отамана Симона Петлюри. Він мав нагоду слухати й ділитися думками та співпрацювати з великими діячами УНР — українського політичного світу, будівничими української держави. Отже, він був живим і діючим продовжувачем справи УНР. Його провідна роля в ДЦ УНР в екзилі символізувала неперервність визвольного процесу в Україні, розпочату, але не завершену ґенерацією його батьків. Він бачив в ДЦ УНР в екзилі „еманацію тієї державної системи, яка постала в наслідок національно-визвольної революції в Україні та посідає переємство від українських урядів і парляментів 1917-21 років", — писала 2-го грудня 1989 р. газета „Мета". Він завжди підкреслював, що існування ДЦ УНР в екзилі свідчить про нашу непримиренність до московсько-большевицької окупації України та про непохитну волю і вимогу українського народу до відновлення суверенної української держави. Одночасно Державний Центр в екзилі символізував також легально-правну незалежність України, історичним обличчям її перед зовнішнім світом.

Микола Лівицький завжди наголошував, що головною вимогою визвольної боротьби є консолідація всіх самостійницький сил української спільноти, а зокрема політичних партій і організацій. В такій консолідації він шукав спільного загальнонаціонального ґрунту, а не партійно-ідеологічної симпатії чи антипатії. Ось чому з хвилини, коли він став президентом ДЦ УНР в екзилі, він відразу ж зрезиґнував зі становища голови Українського Національно-Державного Союзу (УНДС), хоч ця організація ніколи не була суто партійною чи ідеологічною.

Він кликав тих українців, які ширили шкідливе твердження, що лише західня Україна є національно свідома та що на східній Україні її немає. Він апелював до тих українців до зрозуміння, що в слушний час „вирішальна роля таки припаде великим масам українського народу на середньосхідних українських землях, без чого вся Україна не вирветься з нинішньої неволі, бо ж з таким твердженням ми ллємо воду на млин різних московських імперіялістів, які голосять, що самостійної України хотять 'только галічане' ".

Час і місце в цій статті, як і сама тема її, не дозволяють робити тут прогнози можливої постави Миколи Лівицького до сучасних подій в Україні. Це окрема тема. Все ж можна з певністю сказати, що явне саботування ворожими силами конечних реформ на Україні, брак конституції незалежної України, а зокрема леґалізація раніше забороненої кримінальної компартії України та повернення її до командної ролі в парляменті України, — все це викликало б гнітучий біль, розчарування та сильний голос протесту й осуду у колишнього довголітнього Президента ДЦ УНР Миколи Лівицького. Не залишив би він у повному забутті і той відданий ідеї УНР людський капітал. Він кликав би його до спільної й організованої допомоги сучасній Україні.

Три дні перед його смертю, прощаючись із ним, я бачив у його очах глибокий смуток, а разом проблиск радости й надії. Свій смуток він прошептав мені такими словами: „Що я можу тепер сказати Вам? Я робив все, що було у моїх силах, щоб завершити розпочате нашими батьками велике і святе діло, але так виглядає, що не судилося і мені дочекатися вже вільної і незалежної України..." В проблисках радости й надій він відображав недалеке здійснення його завітних мрій. Він, певне, відчував, що вільна й незалежна Україна вже воскресає, що ідеї УНР вже дають свої паростки й набирають сили на рідній землі багатостраждальної України. Він знав, що український народ переможе!

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

З виступів „Веселих галичан"

Недавно у ЗСА гастролював ансамбль „Веселі галичани" з Тернополя, Україна. Гості прибули з Канади, де брали участь у фестивалях і фолкльорамах у Дофині, Вінніпегу, Саскатуні, Веґревіллі і мали концерти майже у всіх провінціях.

Гості з України відвідали лише кільканадцять міст ЗСА, розпочавши свої виступи у Сиракюзах 1-го грудня, а закінчили їх 18-го грудня у Спрінґ Веллі, Н.Й.

Концерт „Веселих галичан" зачаровує своєю програмою. Він проходить якби на одному диханні, не має якоїсь одноманітности, є розноровідність жанрів, легкість і невимушеність. І в цьому, мабуть, велика заслуга ведучого програмою гумориста, актора і співака Богдана Кирилюка. З першої появи на сцені він привертає до себе щирою посмішкою, дотепними жартами, артистичністю і дуже швидко знаходить контакт з глядачем, легко виходить з будь-якої непередбаченої ситуації.

Б. Кирилюк народився 25-го січня 1951 року у мальовничому і щедрому на таланти селі Августівка Козівського району на Тернопільщині. З ранніх років хлопець захоплювався мистецтвом, любив малювати, співати, писати вірші. Біля нього завжди юрмилися люди і він їх забавляв якимсь смішним оповіданням чи сценкою, чи мімікою. Закінчивши школу, вирішив вчитися на артиста і вступив до Теребовлянського культурно-освітнього училища. Там Богдан опанував майстерність актора, сценічну мову, спів і режисуру. І в той же час публікує в газетах свої перші вірші. Потім було навчання у Харківському Державному Інституті Культури, служба у військовому ансамблі пісні і танцю, праця диктора на телевізії і нарешті артиста розмовного жанру у Тернопільській обласній фільгармонії. Діяпазон актора дуже широкий, від характерного героя до комедіянта, співає, має гарний баритон, добре володіє барвами голосу. Він є автором багатьох ліричних і гумористичних віршів. У своїх концертах використовує твори і відомих гумористів Остапа Вишні, Павла Глазового, Євгена Дудара.

Ось один з жартів Богдана Кирилюка, написаний галицьким діялектом.

Ровер-раллі

Минає піст, підходєт сьвєта,
Всі ріжут свині і тилєта,
В селі сє з комина дим куре,
Мастєт хати, латают дзюри,
Худобі січку нарізают,
Пуцуют вікна, дров рубают.
А кавалєрам що робити?
Якесь варятство хочут втєти.
Вчіпили папірец на ґралі:
„Всі на змагання з ровер-раллі!"
Сміливих було небагато:
Василь з Кута, Петро „пейсатий",
Паранчин Дзюньо, Федь „заїка",
Німий Якимцьо, Стах-каліка,
Сліпий Андрух і Міська-лисий,
Митро „варґатий", Гілько з ліса,
Горбатий Семко з Калабані,
І глухий Ромко, цьоці Гані.
Ровера всі перевірєют,
Василько гальма направлєє,
Михальо змащує педалю,
А Дзюньо дивитсє на Галю!
Федько шмарує коліщита,
Бо вже зачили щось піщити,
Петро за вентельом шукає,
Митрови з шльомфа дух втікає.
Гаврило-дід на старті став,
І фест в два пальці засвистав.
Ровера з місця сє зірвали,
Довкола люди закричали,
Валили хлопці, як вар'яти,
Аж страшно сє було зглєдати!..
Якраз пекли без пасовисько,
Там бик сє пас колгоспний близько.
А Дзюньо був в червоній майці —
Так дер! Аж 'му зіпріли... пальці!
Злетів когут з якоїсь стріхи,
Впав Васильови межи шприхи,
І він, разом з тим когутом,
Котивсє коміть головов.
Федько сє послизнув в гноївку,
Гілько мало не забив дівку.
У фосу кулком вдарив Семко,
Воно скрутило сє в осемку.
Митро зі Стахом сє напили,
І певно, в лісі заблудили,
Бо полісман Грицько Шарапов
Їх аж над раном там полапов.
Бик дуже Дзюньови поміг,
Він в тому раллі переміг,
Бо там, на фініші, за лугом
Був Дзюньо першим, бик був другим!
Він сам доїхав до кінцє,
Колгосп 'му виписав пацє,
А найфайніша дівка Галє
Дипльом 'му дала і медалє!
І повалило всьо до клюбу,
Сільська орхестра грала в труби,
Зібралосє там фест народу,
Привезли пиво, вина, воду,
Андрути, льоди і цитрини,
Кобаси, мнєсо, марґарини,
Музики польки з ґудзом втєли, —
Таке ті раллі наробили!

Петро Грицак

200 РОКІВ „ІСТОРІЇ РУСІВ"

I

„Історія Русів" — на рівні „Кобзаря" Т. Шевченка, має незвичайно велике значення для всіх українців, — каже наш історик Д. Дорошенко. Тому що автор її — невідомий, а Г. Кониський помер у 1795 році, можна прийняти, що якраз тепер формально проходить 200-літня річниця написання цього преважливого для всіх українців історичного твору. Його провідною темою було ствердження, як далеко різняться руси (тогочасні українці) від москалів (як автор воліє називати теперішніх росіян). Багато з того, що написав 200 років тому Г. Кониський, є тривалої вартости та має безпосереднє відношення до становища незалежної України сьогодні, яку притискає політика Москви та Заходу до щораз нових уступок. Ось 8-го грудня ц. р. автор С. Ґрінгавз пише в „Ню Йорк Таймсі", що у зв'язку з крахом політичної та військової ситуації в Боснії, відносини між ЗСА та Росією є дещо напружені. Зате, як приклад доброї міжнародної співпраці, цитує „спільну політику цих двох держав супроти України", тобто безперервного політичного натиску.

Автор „Історії Русів", навпаки, підтримує думку-принцип, що кожний народ має право на „своє життя, незалежність та власність". Всяке правління „насильницьке та тиранське не може бути тривалим та довгочасним" (тут він має на думці тодішнього попередника „імперії зла" — московський царат). „Правота і лагідність, суд і милість є єдине добро всіх монархів світу сього", і вони повинні бути „наглядачами та охоронцями" цих принципів (у протилежності до тодішньої політики російських царів, а особливо цариці Катерини II). Але, на жаль, в народі московському панує „... рабство і невільництво в найвищій мірі, і в них, окрім Божого та царського, нічого власного немає та бути не може, і людей, на їх думку, створено ніби на те, щоб у світі не мали нічого, а тільки жили рабами". Те московське рабство є властиво ляйтмотивом цілої „Історії Русів".

Самі ж панівні вельможі та бояри московські називають себе публічно „царськими холопами" (рабами), а як звертаються до царя письмово з якоюсь просьбою, то підписуються здрібнілими власними іменами, підкреслюючи, що „б'ють йому чолом". Наприклад, у листі до Б. Хмельницького цар уживає вислову „ти гетьманчику". На Московщині звичайний народ уважається за кріпаків: влада трактує москалів, ніби вони не походили з того самого народу, але були „накуплені з бранців та невільників. Тих кріпаків... або крестьян обох статей, себто чоловіків та жінок з дітьми їхніми, за невідомими у світі правами ..., продають на торговицях ... власники і господарі їхні нарівні з худобою, а незрідка й на собак вимінюють...". Автор підкреслює, що при тих трансакціях вимагають власники від своїх „крестьян", щоб ті були „зумисне веселими й виказувалися своїм голосом, добротою й зняттям будь-якого ремесла, щоб через те скорше їх купили і дорожче заплатили". Тому „Історія Русів" підкреслює вагу боротьби проти чужоземної тиранії, уважаючи її священним обов'язком цілого народу та його проводу, так як „Ліпше тоді і корисніше ... за цілість отчизни, на пляцу воєнному від зброї полягти, як у домах своїх, як невістюхи, побитим бути", „як накладати на себе нові кайдани рабства та неволі". Тут автор цитує слова самого Б. Хмельницького: „мученики, закатовані за отчизну їхню... волають до вас із гробів своїх... і кличуть вас на оборону самих себе і отчизни своєї".

Ця книга („Історія Русів"), яка появилася в рукописах у 20-их роках минулого століття, а друком у 1846 році, мала вирішальний вплив на кілька поколінь українства. Відомо, що Т. Шевченко у великій мірі покладався на неї при писанні своїх незабутніх віршів на історичні теми, також уживав її історик Д. Бантиш-Каменський у своїх історичних творах. Одначе найважнішим, мабуть, був вплив „Історії Русів" на Кружок українців при Харківському Університеті. Там починається рух, знаний сьогодні як початок чисто культурного українського Відродження, поєднаний із паралельними активностями Перемиської групи в Галичині. Особливо варто підкреслити, що якраз в Галичині під проводом єп. Снігурського та крилошанина Могильницького закладено тривкі підстави до українського (оригінально „руського") масового культурно-політичного руху та до нерозривного почування глибокої спільноти між народом та інтеліґенцією. Так, під впливом „Історії Русів" росте і гуртується українська молодь, яка вірить у краще майбутнє України та бажає їй національного й політичного визволення, яке нарешті Україна формально вже осягнула. Тепер треба ще багато зусиль, щоб ту незалежність закріпити та втримати, особливо супроти таких хитрих, резолютних, ґльобально-зорієнтованих сусідів, яких має саме Україна. Справа наших сусідів, і їх назагал дуже неґативного наставлення до справедливих аспірацій України, є також підметом ширшої дискусії в „Історії Русів".

(Закінчення буде)

Микола Галів

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ В ПОШАНУ А. ШЕПТИЦЬКОГО

II

Владика Всеволод згадав про „Лист до православних ієрархів" з 1941 року Митрополита Шептицького, в якому ішла мова про шлях до поєднання. Митрополит Андрей підкреслював , що ми всі повинні бути православними і всі повинні бути католиками. Це справді розумна розв'язка. Доповідач наголосив, що Митрополит Андрей завжди випереджав своєю візією події, включно з сучасним екуменізмом. Владика Всеволод свою аналітичну і вдумливу доповідь закінчив словами, що „присвята себе справі цілковитого примирення, повне євхаристійне єднання — це найкращий спосіб виконати духовний заповіт Митрополита Андрея".

„Митрополит Андрей Шептицький: християнсько-духовний і національний провідник та гуманіст". На таку тему доповідав особливий гість, Курт Левін, який завдячує своє життя Слузі Божому Андреєві. Його юнацькі роки пройшли на українських землях, що були окуповані гітлерівською Німеччиною. Це були страшні часи, геноцид жидівського народу. Левін пройшов нелегкий життєвий шлях. Він вирішив переїхати на землю своїх предків і там боротися за незалежність Ізраїля.

Згодом поселився в ЗСА і тут продовжував студії економіки й адміністрації у Колюмбійському університеті, здобувши титул маґістра. Довгі роки працював у фінансових інституціях, нав'язавши багато контактів. За весь час своєї праці Левін не забував спасенної руки Слуги Божого Андрея. Брав активну участь у беатифікаційному процесі, про що широко написав у своїй праці „Подорож ілюзій". Сьогодні має свою дорадчу фірму інтернаціонального менаджменту.

Курт І. Левін на вступі своєї доповіді сказав, що це для нього „велика приємність і честь бути запрошеним і виступати з доповіддю на форумі для відзначення п'ятдесятиріччя з дня смерти Митрополита Андрея. Мене привів сюди один факт, щоб дати свої свідчення про велику людину Митрополита Шептицького". Доповідач згадав епізод з життя жидівської громади у Перегінську. Згадав, як він був у Римі і свідчив у справі беатифікаційного процесу Слуги Божого Андрея. „Я давав свої свідчення, — сказав Левін, — перед трьома суддями. Мені швидко вдалося відчути, про що їм ідеться, а саме про політичну активність Митрополита Андрея. Один з суддів був монсеньйор Маріян Стройний, який провів мене у правильному напрямі. Пізніше був поставлений у складне становище, що я мав обороняти Митрополита Шептицького. Коли я задумав писати книжку, був у Єрусалимі і мав нагоду говорити з однією провідною і впливовою людиною про Митрополита Шептицького. Він мене уважно вислухав і після того сказав, що все це правда, що Митрополит Шептицький був великою людиною, допомагав жидам, але він підтримував третій Райх. Це мене дуже розсердило і я подумав, що маю з тим робити. Я прийшов до висновку, що треба все як слід висвітлити. Я писав не тільки про Митрополита Шептицького, але й про людей, що його оточували. Тут я маю на увазі манастирі, у яких перебував, монахів з якими мешкав, їх посвяту і відданість". При цьому доповідач накреслив шляхи, якими розвивалося і поширювалося раннє християнство. Це було західнє і східнє, які зустрілися на українських землях, що привело до Берестейської Унії, яка не була успішною. Власне Митрополит Шептицький присвятив усе своє життя, щоб поєднати східнє християнство з західнім, але він не був політичним лідером, він був пастирем.

Доповідач нагадав про 70-ліття народження Митрополита Шептицького: „Польська влада бойкотувала його тоді, але про це довідалися жиди, і мій батько рабін Левін відвідав і привітав Митрополита. Митрополит завжди ставився щиро і тепло до жидів. Прихід большевиків на західні землі України ускладнив ситуацію Митрополита. Треба було мати силу і відвагу в ті часи не заламатися, а відважно діяти. Але згодом, коли большевики відступили і прийшла гітлерівська окупація, виявилося, що це була значно гірша ситуація. Весь час Митрополит ставав в обороні народу і Церкви. Я перебував у багатьох манастирях, знаю ситуацію, яка була тоді, і можу свідчити, що Митрополит Шептицький був у першу чергу душпастирем і ніколи не мав амбіцій бути політиком". Свою розповідь Левін закінчив ствердженням, що Митрополит Андрей заслуговує на особливу пошану і нашу довгу пам'ять.

„Митрополит Андрей Шептицький і уряд Другої Річи Посполитої Польщі (1923–1939)". На цю тему говорив д-р Анджей Зємба, історик Ягайлонського університету у Кракові, дослідник Митрополита Шептицького та один з небагатьох поляків, який займається польсько-українськими відносинами. Він також дослідник української діяспори у Північній Америці. Праця на цю тему має появитися у наступному році. Свою доповідь доповідач виголосив українською мовою. На вступі він підкреслив, що доповідь починає з повернення Митрополита Шептицького з закордону 1923 р. і кінчає епілогом про смерть Митрополита 1-го листопада 1944 року. 8-го вересня 1925 року, о годині 10-ій ранку, у катедрі костьолу у Варшаві відбулась урочиста Св. Літургія, на якій були присутні польські єпископи і серед них на почесному місці сидів Митрополит Андрей з похиленою головою, складеними руками, заглиблений у молитву. Після цього всі вони переїхали до палати президента, де були міністри з віровизнанених справ, папський нунцій й інші урядові чинники. Тут всі єпископи по черзі склали присягу такого змісту: „Перед Богом і Святою Євангелією присягаю і обіцяю, як і належить єпископові, на вірність Речі Посполитій Польщі. Присягаю і обіцяю у цілковитій льояльності, що буду шанувати кожноцільний уряд і зроблю так, щоби його шанувало моє духовенство. Обіцяю також, що не буду брати участи у жодних нарадах, які могли б завдати шкоди польській державі або порушили публічний порядок. Не дозволю моєму духовенству брати участь у подібних починах. Дбаючи про добро та інтереси держави, намагатимусь берегти її від будь-якої небезпеки, про загрозу якої мені стане відомо". Ця подія сталася через сім років після проголошення незалежної української держави, в якій Митрополит Андрей брав активну участь.

(Закінчення буде)

Христос Родився — Славім Його!

Дорогі земляки в діяспорі, уродженці й колишні мешканці новоствореної Самбірсько-Дрогобицької Епархії!

З Різдвом Христовим бажаємо вам усім веселих свят, а з Новим Роком багато щастя, міцного здоров'я і многих та благих літ.

Святкуючи цей великий празник, дякуймо Всевишньому за те, що вислухав благання й молитви нашого народу, вивів нашу багатостраждальну Церкву з катакомбів і дав Україні волю. А крім того дякуймо йому за це, що зробив нашим рідним сторонам велику ласку — натхнув Синод єпископів нашої Церкви на створення з районів Дрогобицького, Бойківсько-Турківського, Мостиського, Самбірського, Старосамбірського, Сколівського Самбірсько-Дрогобицької Епархії з Епископом Юліяном Вороновським на чолі.

На сьогодні осідок цієї Епархії є в церкві Святої Трійці, але в Дрогобичі при Самбірській вулиці вже почали будувати майбутній собор Вознесіння Христового за проєктом визначного архітектора з Мінеаполісу Ярослава Корсунського, що є під його наглядом. Будова цього храму коштовна, а наші брати й сестри в Україні не в силі самі покрити ці великі кошти. Допомогти їм в цьому мусимо ми в діяспорі своїми щедрими пожертвами.

Акцію збирання пожертв на цю ціль започаткував у 1993 році Центральний комітет Дрогобиччини. На його заклик дрогобичани в Америці й Канаді пожертвували вже 15,000 дол., але цих грошей замало, щоб побудувати Божий храм і належно його прикрасити. Тому закликаємо не тільки тих дрогобичан, які ще досі цього не зробили, але також уродженців і колишніх мешканців районів: Бойківсько-Турківського, Мостиського, Самбірського, Старосамбірського та Сколівського надсилати пожертви на будову собору Вознесіння Христового в Дрогобичі на адресу касира: Mr. Roman Mykyta, 357 S. Parkway, Clifton, N. J. 07014.

За Центральний комітет Дрогобиччини:

Теодор Царик
голова

За Комітет Бойківщини:

Степан Гавриш
голова

Йдуть....

(Закінчення зі стор. 1)

пустити по великому колі", а Верховна Рада „нагадує політичний клюб, не здатний ухвалити рішення, яке навіть не має юридичної сили, а може бути оцінене як жест доброї волі, бажання рухатися по шляху конструктивної співпраці". Члени узгоджувальної комісії від Президента, за словами Табачника, врахували і прийняли усі зауваження до проєкту закону про владу від шістьох депутатських фракцій і груп — „Державність", Рух, „Реформи", „Єдність", Міжреґіональна депутатська група і „Центр". Ці фракції виступили за ухвалення проєкту закону в першому читанні та продовження праці над ним. Підтримали його і заступники голови Верховної Ради Олег Дьомін та Олександер Ткаченко. Голова Верховної Ради О. Мороз утримався від голосування. Проте і в цих вище згаданих фракціях не всі були одностайні: в деяких з них 2-6 депутатів голосували проти ухвалення проєкту в першому читанні. Аграрники проголосували 19 „за" і 18 — „проти". Соціялісти — шість „за" і 16 — „проти". Цілковиту єдність виявили лише депутати з фракції комуністів, оскільки один з них не проголосував за ухвалення президентського проєкту закону про владу.

З необхідністю укріплення вертикалі влади погоджувалися всі, однак правоцентристи зауважували, що повні статі потребують уточнення і що закон має готуватися не під особу Президента, а під реформи. Бо, як сказав Микола Симоненко або Степан Хмара, погляди яких цілком інші, та й невідомо, на що вони скерують такі великі уповноваження. Виглядало, що в першому читанні законопроєкт буде ухвалено, але тут втрутився голова Верховної Ради О. Мороз, запропонувавши відкласти голосування на суботу. І відклали. Хоч усі розуміли, що в суботу голосування відбутися не зможе і що це просто зволікання, яке допоможе лівим силам підготуватися до вирішального моменту.

ПРОПУЩЕНА ВУЛИЦЯ

У звідомленні про нову касету співачки Олі Ходоби-Фриз п. з. „Запроси у сни", у нашому щоденнику з датою 17-го грудня ч. 240, пропущено в адресі, де можна замовляти касети, вулицю. Повна адреса є: Olya, 1173 A /Suite 163, Second Ave., New York, N. Y. 100021. — Ред.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Інавґураційна лекція, спонзорована науковим Фондом Я. Рудницького в Манітобському університеті

Про інавгурацію першої лекції, спонзоровану Науковим Фондом проф. д-ра Ярослава Рудницького, яку має виголосити гість із України д-р Сергій Головатий, було повідомлено в нашій пресі.

Авторка цих рядків отримала офіційне запрошення взяти участь в цій лекції, за підписом д-ра Мирослава Шкандрія, голови департаменту славістики та германістики, на адресу Бюра Української Інформації.

Тому, що особа д-ра С. Головатого відігравала в Україні помітну ролю, я вирішила це запрошення прийняти. У зв'язку з поїздкою до Вінніпеґу я мала можливість відвідати редакцію „Українського Голосу", журналу „Жіночий Світ" та скласти візиту Митрополитові Василію і привітати його із 85-літтям та 50-літтям священства.

Доповідь нашого гостя з Києва припадала на 3-го листопада ц. р., тому я вирішила відлетіти раніше, що і уможливило мені здійснювати свій плян цікавих зустрічей і відвідин. А тепер трохи про нашого гостя.

Д-р С. Головатий — видатна постать в житті України не тільки як депутат до Верховної Ради та президент Світового Конґресу Українських Адвокатів, але і дорадник у формуванні Декларації про суверенітет України з 16-го липня 1990 року, Акту незалежности України з 24-го серпня 1991 року та як член Конституційної комісії, яка сьогодні працює над текстом нової конституції України.

Перша інавґураційна лекція д-ра С. Головатого, започаткована Фондом Яр. Б. Рудницького, була для всіх великою несподіванкою, і за вибір першого доповідача в особі гостя із України треба завдячувати співпраці фундації, відділу славістики і германістики та архівові при Манітобському університеті.

Перша лекція відбулася в одній із викладових заль факультету права Манітобського університету „Мут Корт" Робсон Голл при поважній кількості слухачів, переважно студентів правничого факультету та запрошених гостей.

Інавґураційну лекцію відкрив заступник директора Архіву та Спеціяльних колекцій Майкл Муусберґер, вітаючи присутніх. В своєму вступному слові він подав біографічні дані про проф. Ярослава Рудницького, як першого засновника славістичного відділу Манітобського університету в 1949 році, який існує вже 45 років, висловлюючи подяку за заснування Наукового Фонду Ярослава Рудницького в Манітобському університеті із 1990 року. Сьогодні до славістичного відділу долучили відділ ґерманістики.

Присутні оплесками висловили також подяку вже емериту Яр. Рудницькому.

З черги голова відділу славістики і германіки д-р Мирослав Шкандрій привітав присутніх і представив достойного гостя із Києва д-ра С. Головатого. Заля оплесками вітала достойного гостя із України. Темою інавґураційної лекції була: „Перебудова українського суспільства — право і політика".

Лекція була виголошена, на диво, англійською мовою, якою нащ гість володіє досконало. Це цілком зрозуміло, бо слухачами її були студенти різного расового походження.

Лекція — це, властиво, був проєкт, пропонований Сергієм Головатим, нової Конституції України. Чітко і поступово прелеґент представив слухачам конституційні права народу України зі всіх закутків життя, що дало присутнім певну картину пляну нової конституції.

Дивлячись на достойного гостя, прислухаючись до змісту слів, не вірилось, що ця молода віком людина із „недавнього комуністичного раю" могла так досконало представити слухачеві свої думки, пляни і надії на майбутність незалежної української держави.

Після вичерпання програми її закрив декан факультету гуманістики д-р Реймонд Кюррі, який у своєму заключному слові висловив задоволення з приводу цієї небувалої події, зазначаючи: „Д-р Ярослав Рудницький був першим організатором Славістичних Студій Манітобського Університету не тільки в Канаді, але у всій північній Америці. Честь і слава йому. Велика частина наших студентів є українці".

Лекція д-ра С. Головатого і була на часі, бо відбувалася напередодні третьої річниці незалежности України, відразу після візити Президента України Леоніда Кучми. Цей день напевно ввійде в історію Вінніпеґу, де мешкає 100,000 українців.

Після лекції було прийняття „вайн енд чіз" — дуже гарно зорганізовано, де ми могли обмінятися нашими думками і дискутувати із ерудованим гостем. При цих дискусіях мені вдалося дещо записати на маґнетофонну стрічку, а саме: погляди С. Головатого на подвійне громадянство на УНР в екзилі і інші наболілі проблеми.

На моє прохання д-р С. Головатий погодився дати інтерв'ю для „Українського Часу" і шкодував, що не мав змоги також відвідати і Монтреаль. Буду сподіватися, що питання, які я ставила нашому гостеві, виявляться цікавими для наших слухачів. Постараємося також подати до преси пізніше і це інтерв'ю. Про мої відвідини „Українського Голосу" і „Жіночого Світу" подам пізніше до преси.

Д-р С. Головатий і його лекція залишили по собі дуже приємні враження, таких зустрічей бажано мати більше. Дуже шкода, що проф. д-р Ярослав Рудницький не міг взяти участи в інавґураційній лекції, спонсорованій його фондом.

Тетяна Носко-Оборонів

В Україні

(З інформацій УНІАР)

УЖГОРОД. — Тут різно ставляться до проголошення Президентом України курсу реформ. Депутати Закарпатської Обласної Ради звернулися до Президента Леоніда Кучми, голови Верховної Ради Олександра Мороза та прем'єр-міністра Віталія Масола з листом, у якому підтримують проголошені Президентом Кучмою реформи і способи подолання кризи. „Тільки будівництво ефективнодіючого реґіонального моделю економіки може суттєво вплинути на покращення економічної ситуації у гірському краї. Для цього необхідний указ Президента про невідкладні заходи для стабілізації соціяльно-економічної ситуації у Закарпатті", — пишуть депутати области. Натомість обласна організація Союзу Комуністів одностайно виступила проти „капіталізації України". Комуністи рішуче виступають за повернення на соціялістичний шлях розвитку, за відновлення совєтської влади і „за реальну незалежність України у складі відродженого СССР".

ЛУГАНСЬКЕ. — В Управлінні внутрішніх справ области відбулася пресова конференція з участю керівників управління. Вони поінформували, що злочинність в області — це проблема ч. один. Названо і головні причини — економічна криза, пиянство, наркоманія, безробіття та безнадійність населення.

В ПЕРШУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
несподіваного відходу у вічність нашого дорогого МУЖА, БАТЬКА, БРАТА І ВУЙКА

СВ. П.

МИКОЛИ МАРТИНЮКА

будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
11-го січня 1994 р. у церквах

свв. Володимира і Ольги в Чикаго, Ілл.;
Успенія Божої Матері в Монтреалі, Канада;
в св. Карла Блюмінгтоні, Інд.

Просимо приятелів і знайомих про молитву за спокій душі бл. п. Миколи.

Дружина — ЗЕНОВІЯ з родиною

Дня 11-го грудня 1994 р. відійшла у вічність

бл. п.

МЕЛЯСЯ САВЧИН

дочка Наталії і о. Антона Довгаля, пароха Улазова, тепер Польща.

Покійна, абсольвентка В.Т. Школи у Познані, довголітній в'язень польської тюрми, перебувала у Вроцлаві зі своїми товаришками долі і недолі Ґеною і Славою Скаб.

Залишила у смутку:
брата — МИКОЛУ
дітей покійного брата Петра — ЮРКА
— МАРКА
— ІРЕНУ
кузинок — ІРЕНУ МАКАР СЕМЕНЮК
— д-р СТЕФУ МАКАР LANDI
— ІРЕНУ НЕТОРОВИЧ LIMBERGER

У глибокому і болючому смутку ділимося вісткою, що у неділю 18-го грудня 1994 року упокоїлася в Бозі на 80-му році життя по тяжкій недузі

бл. п.

ЄВГЕНІЯ ЛУКАВСЬКА
з дому ЖУК

Народилася 8-го червня 1914 р. у Свяковій, Великій у священичій родині на Лемківщині.

При тяжких початкових обставинах в Америці уділялася суспільній праці, головно поміччю священикам і українським родинам у Польщі по Другій світовій війні, а також творчою мистецько-малярською працею до кінця свого життя.

ПОХОРОН відбудеться у четвер о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Михайла Насевича, при Френклін і Бравн вулицях.

ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ
у церкві св. о. Миколая при 24 вул. о год. 9:00.

Після відправ похорон на українському православному цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

У глибокому горі:
чоловік — МИХАЙЛО
син — МИРОСЛАВ з дружиною КАРОЛЬ
внуки — МАРКО
— МИЛЯНІЯ
ближча і дальша родина в Україні.

Замість квітів просимо ласкаво складати пожертви на дітей-сиріт в Україні.

ЗВЕРНЕННЯ

Професійно-дорадча комісія при Світовій Раді Суспільної Служби виготовляє адресар працівників в ділянці гуманітарних наук: суспільних працівників, психологів, шкільних дорадників, соціологів, психіятрів. Такий адресар допоможе комісії звертатися до професійних осіб, котрі будуть готові допомогти Україні у підготові матеріялів та інформацій з їхніх ділянок, їхати в Україну, як викладачі, бути дорадниками для комісії.

Комісія звертається до охочих професійних осіб вписатися до цього адресаря і в силу можливостей допомогти Україні в переході до демократичних способів праці і діляння.

Зголошуватися слід до: Професійно-Дорадча Комісія, Світова Рада Суспільної Служби при Світовому Конгресі Українців, 2118A Bloor Street West, Toronto, Ont. M6S 1M8 Canada; tel.: (416) 762-1108; Fax: (416) 762-8081.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність нашої найдорожчої і незабутньої ДРУЖИНИ, МАМИ, ДОНЬКИ та НЕВІСТКИ

СЛ. П.

ОКСАНИ ФЕРЕНС-МАКАРЕНКО

будуть відправлені
ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
у неділю 1-го січня 1995 року о год. 10-ій ранку:

в українській катол. церкві св. Михаїла в Йонкерсі, Н.Й.;
в українському православному соборі св. Софії в Монтреалі — Канада;

в понеділок 2-го січня 1995 року
укр. катол. церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.ДЖ.;
укр. катол. церкві св. Трійці в Керґонксоні, Н.Й.;
укр. катол. церкві Божої Матері в Люрді, Франція;
укр. православній церкві св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.ДЖ.
о 12-ій пополудне Панахида біля могили.

Горем прибиті:
чоловік — СВЯТОСЛАВ
діти — РОСТИК
— ВСЕВОЛОД
— БОЯН
— РУСЛАНА
та вся родина.

БОРИС МАКАРЕНКО

Знеможений важкою недугою відійшов до Всевишнього 17-го грудня 1994 р.

бл. п.

ІЛЛЯ ПАВЛІШ

народжений 29-го грудня 1913 р. у Селиськах, біля Перемишля.

ПОХОРОНЕНИЙ 20-го грудня з катедри св. о. Миколая на цвинтар св. Миколая у Чикаго, Ілл.

Про молитви просять:
вдова — ІВАННА
сини — ІГОР І ПЕТРО з родинами
рідні в діяспорі й Україні.

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 25-го грудня 1994 р. відійшла у вічність на 88-му році життя наша найдорожча МАМА, БАБУНЯ І ТЕТА

бл. п.

ІВАННА КОВАЛЬ
з дому ЯРОШ

ПАНАХИДА відбувася у вівторок 27-го грудня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Union Funeral Home, 1600 Stuyvesant Avenue в Юніон, Н.Дж.

ПОХОРОННІ відправи відбулися у середу 28-го грудня у церкві св. Івана Хрестителя при 719 Sandford Ave. в Нюарк, Н. Дж., а звідти на цвинтар Evergreen Cemetery, в Гилсайд, Н. Дж.

Залишені в смутку:
син — ІРИНЕЙ з дружиною АНЕТОЮ
внуки — АНДРІЙ
— ТАНЯ
сестра — СЛАВА ШЕПАРОВИЧ зі сином ВОЛОДИМИРОМ
сестрінка — ВІРА МИЦЬО з дітьми та внуками
сестрінок — ЮРІЙ УКРАЇНСЬКИЙ з дружиною МАРІЄЮ, дітьми та внуком
та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні.

Замість квітів просимо складати пожертви на Сиротинець ч. 1 у Львові і Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

З ВІДХОДОМ НА ПЕНСІЮ

На спомин — Павлині Андрієнко-Данчук

За вікнами відгоряв передостанній день листопада. Старша жінка сиділа за гарно прибраним столом, а побабіч неї, як і в усій просторій залі, були ті, з ким вона пропрацювала пліч-о-пліч два десятиліття, та ще зовсім молоді її товариші. Усі вони знали її, як добру й лагідної вдачі людину, та з добром і лагідністю зібралися тут, щоб провести її на заслужений відпочинок. І адресовані їй слова, що звучали у просторій залі того листопадового пополудня, були нелукавими, як нелукавим було усе її, віддане людям, життя...

Старша жінка з трішки вже вицвілими волошковими очима слухала ті теплі слова, вдячно переводячи погляд з обличчя на обличчя, і втомленому роками серцю ставало легко-легко. Жінка слухала щирі слова, і перед поглядом їй, мов у стоп-кадрі, ставали найпам'ятніші віхи її нелегкого та непростого життя...

Найгнітючішими та до болю пекучими поставали перед очима червоний терор, що прийшов на рідне її Поділля слідом за большевицьким переворотом, арешт батька-вчителя сільської школи, дочесна смерть матері. А чи потрібно їй розповідати про спалені московськими зайдами українські села, про море крови безневинно убитих, про грабунки та ґвалтування. Наймолодша з трьох сестер у сім'ї, вона пережила жахіття суцільної сталінської колективізації, виселення її краян у місця „не так віддалені", чорної для нашого народу пам'яті, страшний вже у самій людиноненависницькій суті, голод — 1932-33 років.

Іноді просто не йняла віри, що в ті трагічні для України роки большевицького беззаконня й жорстокості змогла закінчити школу, а відтак, уже вчителюючи, й заочний відділ Житомирського Педагогічного Інституту...

Жінка за прикрашеним букетами живих квітів столом слухає гарні та добрі, їй мовлені, слова, і нараз погляд її зупиняється на чоловічій постаті...

Її судженого, колишнього січового стрільця, звали Володимиром. Познайомилися й одружилися в час, коли молодому інженерові дивним, як на ті часи, чином вдалося легалізуватися. Відтак, з початком Другої світової війни, вчителювали разом на його рідній Буковині. І чи не найщасливішими були їх дні, коли разом ділили турботи у вихованні двох донечок. Здавалося, що, нарешті, в життя її прийшло справжнє щастя.

Але ж яким скороминучим воно було!

Рівно пів-століття минуло з того часу, коли щирий український патріот, її Володимир, вступив до лав Першої Української Дивізії, і невдовзі загинув у кровопролитному бою під Бродами, залишивши молоду дружину й матір вдовою.

Ох ти, доле вдовина безталанна...

У просторій залі пливуть гарні слова, а спогади ведуть сиву жінку тернистими шляхами вимушеної еміграції. Шляхами без кінця, здавалося, і краю. Косів, Москалівка, Соколівка, Криворівня, Жаб'є, Ворохта. А далі — прощавай, земле рідна, краю милий...

Попереду — Мадярщина, Словаччина, Чехія. Попереду — табори Штрасгоф, Амштеттен, Ґершінґ. Попереду — хворі донечки, п'ять оточень совєтськими військами, з яких просто чудом вдається вислизнути. А відтак — нелегка дорога, без бодай-якихось документів, до Франції.

І от — Париж. Той чудовий Париж, про який вона чимало знала і який виявився зовсім байдужим до знесиленої поневіряннями чужими з двома діточками на руках.

Сьогодні ця жінка розуміє, що в тогочасного Парижу було більш ніж досить власних проблем, а також, як вона, втікачів, що втратили батьківщину, були тисячі й тисячі. Власне так думає нині ця серйозна жінка з дещо вицвілими волошковими очима, і щиро прощає Парижеві тодішню до неї його байдужість.

„Боже! — думає вона за святочно прибраним столом у просторій залі. — Я завжди вірила в Твоє Провидіння, і завжди Воно сходило до мене у найтяжчі життєві хвилини. Дякую Тобі, Господи!"

...Тоді, в розшарпаному війною і її нещасними жертвами Парижі Провидіння Господнє зійшло до неї в особі блаженної пам'яті пароха В. Левенця з парофії Сан Жермен де Пре. Від того дня почало з новою силою пульсувати й тягнутися до життя надломлене поневіряннями її єство.

Діточок пригорнула і зігріла сердечним теплом українська родина Хмелюків, і вона, нинішня сива жінка, змогла, нарешті, піти до праці, щоб заробити власний шматок насушного. У вільні ж від праці дні безоглядно занурювалася в активну громадську діяльність. Працювала добровільно у школі українознавства в Рю Тен, гуртувала українську дітвору у відпочинкових таборах, співала в церковному хорі та в хорах „Пісня рідного краю" і театру Чайки Дніпрової, грала у виставах „На ясні зорі, на чисті води", „Сватання на Гончарівці", коректувала українські видання в одній з друкарень Парижа.

Громадської діяльности не припинила й з переїздом до ЗСА, де багато років пропрацювала над вихованням молодого покоління діяспорних українців та в Українському Народному Союзі.

„Боже! — звертається жінка думкою до Всевишнього. — Як все це було недавно — як все це було давно..."

... Зі спогадів жінку за святково прибраним столом вивів мелодійний передзвін келихів з іскристим шампанським. Приятелі, щирі друзі з УНСоюзу, часописів „Свобода" й „Український Тижневик", друкарні підняли їх за ще довгі роки щасливого життя своєї товаришки у спільній самовідданій праці для добра української громади тут, у ЗСА, і там, у далекій, але завжди так близькій кожному нашому серцю, Україні.

.... Того передостаннього листопадового пополудня в приміщенні Головної Канцелярії УНСоюзу урочисто проводили на пенсію довголітню та працелюбну його трудівницю, Павлину Андрієнко-Данчук.

Володимир Романюк

П. Андрієнко-Данчук (друга справа) приймає ґратуляції з відходом на пенсію від (зліва) секретаря УНС М. Лиско, предсідника У. Дячук і колишнього секретаря В. Сохана.

В Дітройті відбулась наукова конференція, присвячена 50-літтю УГВР

При співпраці всіх місцевих комбатанських організацій і численних громадських, культурних та наукових товариств і клюбів, ця конференція відбулась 20-го листопада 1994 р. Відкриваючи її, голова відділу НТШ д-р прав Юрій Фединський привітав присутніх та вказав на вирішальну важливість збройних сил в осягненні та збереженні незалежности кожного народу. Дальше ведення конференції він передав сотникові УПА д-ові Богданові Крукові, який представив першого доповідача — проф. політології МекМастер університету в Канаді д-ра Петра Потічного.

У своїй доповіді на тему „До ґенези УГВР" проф. П. Потічний, цитуючи із праць на цю тему інших авторів, а зокрема д-ра М. Прокопа, в обмеженому часі подав всесторонні інформації про початкові задуми, головну мету та методи створення в липні 1944 р. Української Головної Визвольної Ради. В тому часі боротьба УПА набирала масового характеру і в ній брали участь не тільки члени ОУН, але і багато вояків та старшин інших політичних переконань та орієнтацій. Згідно з цим станом, після переходу ОУН під час III Великого збору в 1943 р. на демократичні принципи, в порозумінні з Головним Командуванням УПА постановлено створити всенародну раду з участю представників усіх екзильних урядів та крайових партій і середовищ. Одначе, всі вони відмовились підписати заяву „про свою готовість боротьби проти обох окупантів" і відмовились увійти в склад формованої УГВР. Тільки поодинокі члени цих середовищ та нові еміґранти з центральних земель України взяли участь в нарадах та стали в ряди УГВР. Коротко кажучи, в обставинах „безпрецедентної капітуляції УНДО і УСРП, в розгарі збройної боротьби проти окупантів під проводом однієї політичної організації," тобто ОУН, дійшло до очолення цієї боротьби, хоч і не ідеальним, а все-таки на ширших народних основах центральним представництвом.

Другу доповідь на тему „Програма УГВР як проєкція сучасного державного будівництва" виголосив д-р політології Анатоль Камінський. Політична і економічна програма УГВР стреміла до охоплення цілости проблем, які виринуть з моментом упадку СССР, і осягнення нашої державної незалежности. Неминучим передбачувався перехідний етап, який вимагатиме систематичних заходів і перемін від насильно накинених політичних і економічних структур до уладу, зближеного до передових демократичних держав Европи.

Після цих двох доповідей призначено дуже обмежений час на запити та дискусію. Виринули питання, чи УГВР виконала свої завдання, чи осягнула пляноване поширення своїх народних основ, якщо тільки одна особа стала рівночасно провідником ОУН, головою УГВР і головою УГВР і головнокомандуючим УПА? Безпідставним можна уважати на підставі дискусії закид д-ра М. Прокопа про „безпрецедентну капітуляцію УНДО і УСРП". В своїх програмах вони не заміряли і не готовились до підпільної чи збройної боротьби, тому і не капітулювали. Це були свого роду леґальні партії, які ще далеко до появи нашого підпілля стали у проводі нашого національного відродження в Західній Україні. Оце відродження, при першій нагоді по Першій світовій війні, завершилось створенням нашої армії, уряду і держави ЗУНР, яка разом із УНР вивели нас на новітню міжнародну політичну арену. Всупереч усім польським затіям, впливам і контактам в альянтському таборі, ЗУНР у фронтових боях із польським наїздником доказала світові, що Галичина належить Україні. Тільки завдяки цьому подивуґідному, межуючому із чудом, успіхові ми маємо, хоч не цілком задовільні, сучасні західні границі нашої держави. Якщо ці партії не закликали народу до збройної боротьби в Другій світовій війні, то на це були причини, яких ні тоді, ні сьогодні заперечити не можна. Тодішня боротьба з окупантом по одній стороні фронту, практично і незалежно від намірів, помагала окупантові по другій стороні фронту, а масовий зрив населення до боротьби, при тодішньому співвідношенні наших і ворожих сил, довів би тільки до масового винищення нашого населення обома окупантами. Треба також взяти під увагу, що західні альянти віддали, по війні, всі народи Східної Европи під контролю Москви, без огляду на те де, коли, як і проти кого вони воювали, чи повставали.

Проф. П. Потічний пригадав присутнім, що збройні повстанські відділи почали формуватись на Волині без спільного проводу і нам загрожувала нова отаманія. Щойно воюючи під проводом ОУН, а пізніше УГВР, УПА засвідчила перед світом готовість нашого народу до боротьби за свою волю, без огляду на обставини та відношення сил. Щодо головства трьох секторів УГВР, то проф. П. Потічний вже в доповіді вказав на те, що через брак співпраці усіх середовищ УГВР не могла стати ідеальним провідним центром, але вона була поважним політичним і історичним кроком вперед.

Д-р А. Камінський розказав ширше про дальшу працю УГВР, протягом десятиліть, як в Україні, так і на еміґрації. По війні УГВР перейшла із революційних на еволюційні принципи визвольних змагань. На таких основах вона, заснувавши видавництво „Пролог", вела акцію пересилки відповідних матеріялів в Україну, знаходила контакт та підтримувала дисидентів і зуміла перевозити та видавати на Заході твори, заборонені в СССР.

Після перерви сот. УПА д-р Богдан Крук виголосив доповідь на тему „До політично-революційних зривів і перемін у формуванні національних держав і разом із цим у розвиткові політики, економіки, науки, культури і цивілізації сучасного світу. Такими були революції у Франції. В оцінці наших революційних зрушень прелеґент вказав, що вони тільки почались в 1917–20 рр., а продовжувались під проводом ОУН і УГВР.

Полковник американської армії інж. Олег Цєплий в своїй доповіді розказав, що в основному поділі підпільна боротьба може бути у власній державі, проти свого уряду чи режиму, і національна, тобто визвольна боротьба. В обох випадках головною передумовою успіху є повна підтримка населення. Тоді повстанські сили можуть, зокрема саботажем комунікаційних шляхів та ключевих економічних об'єктів, завдати противникові сильних ударів, або і перемогти.

Підсумовуючи цю успішну конференцію, треба сказати: якщо історія має стати учителькою сучасности і дороговказом в майбутнє, то її необхідно критично розглянути і всесторонньо вивчити. Рішальним чинником в оцінці політичних акцій мусить бути їхній практичний вислід, а не тільки високий намір.

Роман Лазарчук